

Coca-Cola

enkelt på termen "refreshing". Artister gjorde reklam för colan i radio och stumfilmer, bland dem Greta Garbo. Coca-Cola blev något av en institution, och under 1930-talet fylldes de nya kylskåpen med de kurviga flaskorna.

Fast 1931 fick man en konkurrent i Pepsi-Cola. Pepsi, som är en imitation av Coca-Cola, kunde säljas hälften så dyrt, och de av depressionen drabbade fick ett alternativ. Naturligtvis försökte Coca-Cola att få bort konkurrenten med stämningar, men det var segt. Till slut möttes de båda cheferna på Waldorf Astoria, och Woodruff erkände Pepsis existensberättigande.

Pepsi-Colas närvaro håller dess mäktiga mottåvlare på alerten men förleder också till felsteg. När Pepsi-Colas konkurrens på 1980-talet började bli besvärlig, lanserade dåvarande chefen Roberto Goizueta New Coke, ett fruktansvärt flaskor, som snart drogs bort från marknaden. Tusentals protestbrev strömmade in, ett hade lydelser: "Det finns två saker i mitt liv: Gud och Coca-Cola. Nu har ni tagit en av dessa saker ifrån mig." Den ursprungliga colan återkom med epitetet "Classic".

restriktioner. Som ersättning skapade han en dryck med namnet Fanta. Den blev efter kriget en av Coca-Cola-koncernens storsäljare.

I VISSA DELAR AV VÄRLDEN HAR AVOGHETEN mot Coca-Cola alltid varit stor. I Frankrike har energiska lobbyister inom bryggeri- och vinbranschen, i förening med västern, alltid agerat mot drycken. I tredje världen mördades under 1970-talet fackföreningsmän vid Coca-Cola-anläggningen i Guatemala av den beryktade döds-skvadronen. Det gav företaget dåligt anseende, liksom företagets engagemang i Sydafrika. Men även i USA har Coca-Cola hamnat i sökarljuset, bland annat i civil-rights-frågan. Det började med svarta studenter, som 1960 nekades servering av Coca-Cola, och fortsatte med Cores kritik av att de svarta var för dåligt företrädade, både inom företaget och i dess rekryteringsnätverk. Sydstaterna Woodruff kallade de svarta för "schimpanser", men efterträdaren Paul Austin, Harvardstudent, inledde en mera korrekt linje i politiska frågor, nationella som internationella.

Den första Coca-Cola-flaskan.

DET INTERNATIONELLA GENOMBROTET inleds med andra världskriget, då colan distribuerades inom amerikanska armén. Hemmadrycken ansågs höja soldaternas stridsmoral. En av dem summerade: "Om någon skulle fråga oss vad vi sluss för, tror vi att hälften skulle svara rätten att köpa Coca-Cola igen." 1943 utfärdade general Eisenhower en order, som ledde till att en fabrik inrättades i Nordafrika, och dagen efter dagen D landsteg Coca-Colas "technical advisers". På så vis blev drycken känd i det krigshjärta Europa.

Men drycken var inte obekant i Tyskland. Där introducerades den 1929, och dess segerligt fortsatte under nazieran under den tyske chefen Max Keith, som till och med lyckades få Göring att testa drycken. (Den amerikanske Coca-Cola-representanten var Hitlerbeundrare och undertecknade ett brev till Robert Woodruff med orden "Heil Hitler!"). Under kriget förstod den företagsman Keith att drycken skulle drabbas av hårda

En revansch för Austins ärvtagare Goizueta var OS 1996 i Atlanta, kallad Coca-Cola-olympiaden, men det var ju verkligen i lejonets kula - två av IOC:s medlemmar var för övrigt Coca-Cola-män. Lobbyingen är utvecklad, inte minst i Washington. President Carter ansågs vara Coca-Colas handgämneman (han förbjöd Pepsi-fontäner i Vita huset).

Coca-Cola behåller sitt grepp om världen, nya marknader har blivit Ryssland och Kina, och det är svårt att hitta en släck på jorden, där man inte märker dryckens presens. Barn från hela världen har tillfrågats om de känner till vad FN:s och Coca-Colas loggor betyder. Minst dubbelt så många visste vad den senare innebar.

Förotom den gulliga isbjörnsfamiljen är Coca-Colas rekrytannonser ganska fantasi-lösa, vad gör man med en urgammal produkt? En gammal beaktad vid juletid är den törstige Santa Claus. Han har skapats av en svensktättling, Haddon Sundblom, vilken i boken också betecknas som "hard-drinking". Men det syftar inte på Coca-Cola.

FOLKE SCHIMMANSKI

DEBATT

Samkörningsspöket tillbaka

"Det är knappast fråga om forskning"

Så var det dags igen! Här om veckan fick regeringen förslag från "Utredningen om informationsutbyte". Det låter väl positivt, men det handlar om något helt annat. Kanske är det bara fråga om förförande "nyspråk".

Anyo har man nämligen plockat fram samkörningsspöket ur garderoben. Det är till att göra det lätt för sig. "Samkörning ska stoppa bidragsfusk."

Arbetslöshetskassorna ska infogas under grundlag och sekretesslag. De ska plötsligt omfattas av offentlighet och sekretess, Riksåklagarverket, de allmänna försäkringskassorna, Centrala studiestödsnämnden och länsarbetsnämnderna ska bli skyldiga att lämna "relevant" information om enskilda till A-kassorna.

Fusk i A-kassorna lär uppå till två promille eller 65-80 miljoner kronor. Stämmer antagandet skulle det - andra myndigheter inräknade - kunna vara fråga om 600 miljoner kronor per år. Det är tecklöst en slant.

Skälet är som vanligt att komma åt bidragsfusk. Självklart ska bedrägeri förhindras. Just det: **FÖRHINDRAS!**

OM TVÅ PROMILLE BEDRAR SAMHÄLLET ska alltså för säkerhets skull 99,8 procent av populationen kontrolleras i onödan! Det är inte gratis det heller.

Det finns alltid skäl att återopa "sammhälletsnytta". Att folk aldrig lär sig. Samhället är till för medborgarna, inte tvärtom!

Redan i Datinspektionens begynnelse i början av 1970-talet började den personliga integriteten hamna på undantag. Lika lite som datalagen på sin tid har dagens personuppgiftslag till uppgift att skydda integriteten mot annat än "obehöriga intrång". Någon total personlig integritet har det aldrig varit fråga om. Det stora problemet är bara att statsmakterna under resans gång gjort så många intrång "behöriga". Folk skulle bara veta hur mycket många och särskilt myndigheterna vet om dem och hur informationen används.

På min tid kämpade vi med näbbar och klor för att bevara det mesta möjliga av medborgarnas integritet. Vi insåg att det gällde att göra portföljer så ogästvänligt för lata och

nyfikna. Vi byggde höga trösklar och lät ören aldrig öppnas mer än på glänt.

Medborgarna registreras i alla möjliga onödiga sammanhang. Lata byråkrater med paranoida kontrollbegär, lata poliser som håller på att tappa greppet om avlysning, nyfikna så kallade forskare med examen i social ingenjörskonst - alla hittar de ständigt på nya registreringar och samkörningar. Nyligen kom propäer om ett individanknutet abortregister. Det är knappast fråga om forskning, snarare socialingenjörer som vill sitta och glo på människor som om de vore kaniner i burar.

NÄGON ORWELLSK STÖRTADOR behövs inte, nätverken knyter samman datorerna. De promillevinster som må göras ås upp av andra stora värden som går förlorade. Ett förlorat integritetsskydd är svårt att värdera, men tro mig: det kan i förlängningen bli dyrt.

Den offentlighetsprincip vi så ofta skrutit med - denna hörsten i svensk demokrati, som ska ge medborgarna insyn i myndigheternas verksamhet - har urartat till att stundom vara en sekretessprincip med vissa inslag av offentlighet. För myndigheterna har den dock blivit en automatiserad rutin myndigheterna emellan i syfte att öka insynen i medborgarnas privatliv.

Vi lever i ett sektoriellt samhälle, där vi tvingas lämna "vår information" till myndigheterna nyanserat på deras villkor. Samkörning med data blir det ej sällan fråga om fruktsallad - jämförelse mellan äppel och päron. Brist på datakvalitet är en av IT-samhällets sårbarhetsfaktorer.

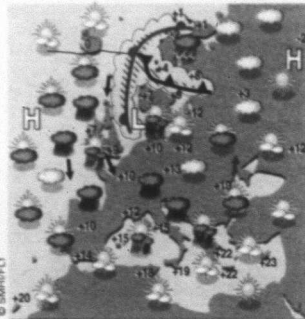
Riv skattestystemet, riv bidragssystemet. De har byggts nästintill på landskapslagens grund och går aldrig att anpassa till Det Nya Samhället. Den Nya Ekonomien. Bygg upp enkla rutiner, som förhindrar - inte inbjuder till - missbruk. Det är svårare i starten men resultatet kan bara bli något bättre. Vi kommer att spara oändligt mycket mer än promillen, och då kan vi dessutom börja tala på allvar om Samhälletsnytta.

JAN FREESE

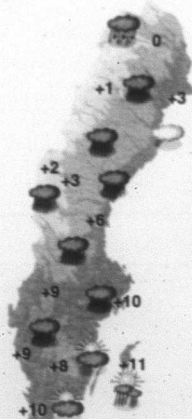
Sverige i dag

Ett nederbördsområde rör sig norrut över Svealand och Norrland. Söder därom halvklart till mullet och mest uppehåll. Blåsig i Norrland.

Europa i dag

Torsdag Fredag Lördag

TV i kväll onsdag 8 november

SVT1

Onsdag 8 november
18.00-19.00 Bolibompa
18.01 Skyddsinslagssagor (R)
18.10 Vad är det vi ser?
18.20 Bob och Bobek
18.30 Kannan
19.00 Voxpop
20.00 Mitt i naturen
20.30 Dinosauriernas tid
21.00-22.00 Aktuellt
21.30 A-ekonomi
21.40 Sportnytt
21.55 Aktuellt
22.00 Seinfield
22.25 Musikbyrå
23.25 Sjätte dagen
0.10-0.25 Mer än bara ord - Bibeln i vårt kulturarv (R)

SVT2

18.00 Aktuellt
18.15 Go'kväll
19.10 Regionala nyheter
19.30 Rapport
20.00 Film: Adam och Eva
21.35 Drömmen om ett liv
21.50 Lotto och Viking Lotto
22.00 Regionala nyheter
22.10 Dokumentarfilm: När marknaden re(a)gerar
23.00 Nyheter från SVT24
23.10-0.10 Jazz på Nalen

TV3

18.50 TV3 Direkt

20.00 Fotboll. Uefa Champions League
21.35 TV3 Direkt
21.40 Fotboll, forts
22.55 TV3 Direkt
23.05 TV3 Sport
23.15 Baren (R)
23.45 Brottsplats Los Angeles
0.15 Våra värsta år
0.45 I nöd och lust
1.15 Walker, Texas Ranger
2.10 Street Justice
3.05 TJ Hooker
4.00-4.30 I nöd och lust (R)

TV4

17.59-19.00 Nyhetstrimmen
18.05 Nöjesnyheter
18.10 Lokala nyheter
18.25 Värdet
18.30 Nyheter
18.50 Ekonominyheter
19.00 Jeopardy!
19.30 Nya tider
20.00 Skilda världar

20.30 Dagens namn
20.35 Skilda världar, forts
21.00 Frivolt
21.30 Singel
22.00 Nyheter
22.15 Lokala nyheter
22.25 Sporten
22.45 Vinnare: V64
23.25 Inte bara morsa (R)
23.50 Cracker (R)
0.45 Spejaren (R)
1.35 Kvinnofängelset (R)
2.30-2.55 M.A.S.H. (R)

Kanal 5

18.00 Clueless
18.30 Spin City (R)
19.00 Vänner (R)
19.30 Big Brother
20.00 Frasier
20.30 Spin City
21.00 Vänner
21.30 Big Brother (R)
22.00 Måndagsklubben
23.00 Jesse

23.30 Skvallert (R)
23.35 Vänner (R)
0.05 Jay Leno Show
1.05 Veckans stjärna (R)
1.10 Spin City (R)
1.40 Reprisstart: Yfront
2.40 Spin City (R)
3.10-3.35 Lightning Force

Tv8

Börsnyheter från Finans-tidningen sänds varje timme mellan 8.50 och 17.50
18.00 Uråldriga mysterier: Människor som offerlam
19.00 Porträtt: Författaren Ernest Hemingway
21.00 Provorspapp
22.00 Finansnytt
22.15 Rymd: Planetjägarerna
23.15 Finansnytt
23.30 Porträtt: William Blake - poet före sin tid
0.30-6.00 Bloomberg

Sök jobb på www.fti.se under **Jobb & Karriär**

FINANSTIDNINGEN i samarbete med **topjobs**